

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТА РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПОЛІТОЛОГІЯ»

(для студентів 1-2 курсів денної і заочної форм навчання
освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр, напрямів підготовки
6.030504 «Економіка підприємства», 6.030509 «Облік і аудит»)

Програма навчальної дисципліни та робоча програма навчальної дисципліни «Політологія» (для студентів 1-2 курсів денної і заочної форм навчання освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр, напрямів підготовки 6.030504 «Економіка підприємства», 6.030509 «Облік і аудит») / Харк. нац. акад. міськ. госп-ва; уклад.: Л. О. Радіонова. – Х.: ХНАМГ, 2012. – 20 с.

Укладач: Л. О. Радіонова

Рецензент: проф. В. В. Корженко

Програма побудована за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу.

Затверджено на засіданні кафедри філософії та політології (протокол № 1 від 29.08.12)

© Л. О. Радіонова, ХНАМГ, 2012

ЗМІСТ

стор.

ВСТУП.....	4
1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	5
1.1. Мета, предмет та місце дисципліни.....	5
1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни.....	5
1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги.....	6
1.4. Рекомендована основна навчальна література.....	7
1.5. Анотації дисципліни.....	7
2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	9
2.1. Розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями та видами навчальної роботи.....	9
2.2. Зміст дисципліни.....	9
2.2.1. Розподіл часу за модулями і змістовними модулями.....	10
2.2.2. План лекційного курсу.....	10
2.2.3. План практичних (семінарських) занять.....	10
2.2.4. Індивідуальне завдання (ІНДЗ).....	11
2.3. Самостійна робота студентів.....	18
2.4. Засоби контролю та структура залікового кредиту.....	19
2.5. Інформаційно-методичне забезпечення.....	19

ВСТУП

Політологія як навчальна дисципліна постала у вузівських програмах лише в останнє десятиліття. Тепер це вже далеко не екзотична, як було на перших порах, дисципліна, а обов'язковий компонент. Вона з великими труднощами освоюється на освітніх теренах, що зумовлено передусім дефіцитом кваліфікованих викладацьких кадрів, ґрунтовних підручників, посібників, інших видань. Але актуальність її від цього не зменшується, а інтерес до неї невпинно росте, що цілком закономірно. Адже ми торуємо дорогу до суспільства, в якому громадянин є не лише об'єктом, а й повноцінним суб'єктом політики. І йому не справитися з цією роллю без відповідних базових знань щодо суті політики, закономірності та специфіки функціонування політичних суб'єктів, динаміки процесів і тенденцій в сучасному світі.

Це надто важливо в суспільстві, яке прощається з монополією однієї надідеології, громадяни якого звикають до того, що публічна боротьба за владу розмаїтих політичних сил – природне явище.

Політологія дає можливість через опанування основних принципів політичної етики, історичного досвіду людської цивілізації, тенденцій сучасної політичної практики уникнути багатьох недемократичних прийомів владним структурам, у повному обсязі використати свої можливості як суб'єктів політики – громадянам.

Орієнтуючись на кращі науково-теоретичні та навчально-методичні політологічні видання, автори програми прагнули не лише втілити власний досвід роботи, а й врахувати теоретичні здобутки сучасної політичної науки задля формування у студентів систематизованих наукових уявлень про політику та гуманістичні засади. Основну увагу зосереджено на таких головних проблемах: з'ясування суттєвих ознак феномена політики, визначення місця й ролі політології в системі знань про суспільство та розкриття особливостей її утвердження як науки; генеза найвищих здобутків світових політичних учень і розуміння політики, висвітлення базових характеристик вітчизняної політичної думки; засвоєння головних категорій політичної науки, як-от: політичне життя, етно-національні відносини, національна політика, політична еліта, політичне лідерство, політична система суспільства, держава, політична влада, політичні режими, громадські об'єднання, національна безпека, політичні конфлікти, геополітика, політичні партії, політична модернізація, глобальні проблеми сучасності та ін.; формування уявлень про основні політологічні течії, найважливіші принципи та цінності політології.

ГСВОУ ОКХ бакалавра напряму підготовки 0501 – «Економіка і підприємництво» 2004 р.

ГСВО ОПП підготовки бакалавра за спеціальностями напряму 0501 - «Економіка і підприємництво» 2006 р.

СВО ХНАМГ Навчальний план підготовки бакалавра напряму підготовки 6.030504 - «Економіка підприємства» 30.08.2011 р.

Розробник програм, лектор: доц. Радіонова Л.О.

Програма ухвалена: кафедрою філософії і політології.

Протокол № 1 від 29.08.12. Зав. кафедри проф. Корженко В.В.

1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Мета, предмет та місце дисципліни (за ОПП)

1.1.1. Мета та завдання вивчення дисципліни: формування системи знань з питань сучасної політичної системи суспільства, політичної свідомості і демократичної політичної культури, необхідних навичок політичної діяльності; вивчення сутності, теорії та методології політології як науки; розвиток здібностей розуміння політичних відносин і процесів; набуття навичок і вмінь практичного застосування теоретичних, прикладних та інструментальних компонентів політологічного знання; аналіз міжнародного політичного життя, геополітичного становища і політичних процесів в Україні, її місця, статусу і відповідальності у сучасному політичному світі.

1.1.2. Предмет вивчення у дисципліні: організація та функціонування політичної системи суспільства.

1.1.3. Місце дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки фахівця

Дисципліни, що передують вивченню даної дисципліни	Дисципліни, вивчення яких спирається на дану дисципліну
1.1 Філософія 1.9 Історія України,	1.10 Соціологія

1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни

(відповідно до стандартів ОПП)

Модуль **Політологія** (2.0/72)

Змістові модулі (ЗМ):

ЗМ 1. Генеза, сутність і зміст політики
(назва змістового модулю)

Обов'язкові укрупнені навчальні елементи

1. Сутність, місце і роль політики і політології як науки в житті суспільства.
2. Історія світової політичної думки.
3. Політична діяльність і влада.

ЗМ 2. Політичні інститути
(назва змістового модулю)

Обов'язкові укрупнені навчальні елементи

1. Політична система суспільства. Політичні режими сучасності.
2. Держава як базовий інститут політичної системи.
3. Політичні партії і виборчі системи.
4. Політична культура.
5. Сучасні ідейно-політичні течії.

1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги

(відповідно до галузей стандартів ОКХ та засобів діагностики (ЗД): виборниці функції, типові задачі діяльності та вміння (за рівнями сформованості), якими повинні оволодіти студенти внаслідок вивчення даної дисципліни)

Вміння (за рівнями сформованості) та знання	Сфери діяльності (виробнича, соціально-виробнича, соціально-побудова)	Функції діяльності у виробничій сфері
1. Репродуктивний	студент повинен знати предмет політології, її структуру, категоріальний апарат, специфіку політологічного підходу до аналізу політичної системи суспільства, основні етапи розвитку політологічної думки, характеристики та функції основних політичних інститутів. Розуміти сутність політичних проблем сучасності, використовувати отримані знання для аналізу політичних подій сьогодення.	Організаційна, управлінська, виконавська функції.
2. Алгоритмічний	студент повинен знати структуру та логіку курсу, найбільш відомих авторів політичних систем, їх головні праці, сутність та види політичних режимів сучасності. Вміти ідентифікувати політологічні тексти з певними поглядами, розв'язувати тести, аналізувати соціально-економічні, політичні проблеми суспільства, застосовувати політологічні знання в організаційній сфері.	Організаційна, управлінська, виконавська функції.
3. Евристичний	студент повинен знати етапи розвитку світової та вітчизняної політології, головні праці відомих політологів, особливості політичної діяльності сучасного суспільства, характеристики та функції політичних інститутів: держава, партія, партійна та виборча системи тощо. Вміти ставити евристичного рівня питання, аналізувати їх і акумулювати в наукових рефератах, виступах, доповідях на наукових студентських конференціях, диспутувати з тих чи інших проблем політики, аналізувати відображення плюралістичних течій в житті суспільства, сформувати політичну культуру, виявляти й обґрунтовувати свою політичну позицію.	Організаційна, управлінська, виконавська функції.

1.4. Рекомендована основна навчальна література

1. Зінчина О.Б., Клімов О.В., Крюкова А.В., Радіонова Л.О., Толстенко С.М. Короткий курс лекцій з політології для студентів 2-4 курсів усіх форм навчання, усіх спеціальностей. – Харків: ХНАМГ, 2005. – 135 с.
2. Мухаев Р.С. Политология . – М., 2011. – 446 с.
3. Пугачев В.П., Соловьев А.И. Введение в политологию. – М., 2012. – 448с.
4. Хейвуд Э. Политология: Учебник для студентов вузов /Пер. с англ. под ред. Г. Г. Водолазова, В. Ю. Бельского.-М.:ЮНИТИ-ДАНА, 2011.-544 с.
5. Хрестоматия. Политология / Сост. Б. А. Исаев, А. С. Тураев, А. Е. Хренов.-СПб.: Питер, 2012.- 464 с.

1.5. Анотація програми навчальної дисципліни

Анотація програми навчальної дисципліни «ПОЛІТОЛОГІЯ»

1.1. Мета та завдання вивчення дисципліни: формування системи знань з питань сучасної політичної системи суспільства, політичної свідомості і демократичної політичної культури, необхідних навичок політичної діяльності; вивчення сутності, теорії та методології політології як науки; розвиток здібностей розуміння політичних відносин і процесів; набуття навичок і вмінь практичного застосування теоретичних, прикладних та інструментальних компонентів політологічного знання; аналіз міжнародного політичного життя, геополітичного становища і політичних процесів в Україні, її місця, статусу і відповідальності у сучасному політичному світі.

1.2. Предмет вивчення у дисципліні: організація та функціонування політичної системи суспільства.

Змістові модулі (ЗМ):

ЗМ 1.1 Генеза, сутність і зміст політики

ЗМ 1.2 Політичні інститути

Annotation to the curriculum for the subject « Political studies» «POLITOLOGY»

1.1. The purpose and the tasks for the subject studying: forming of the understanding of the essence and perspectives for the political events, phenomena, political awareness and political culture.

1.2. The objects of the academic subject: the mechanism of political system and political processes functioning and development.

Content modules: (CM)

CM 1.1 Genesis, essence and content of politics

CM 1.2 Political institutes

Аннотация учебной программы
«ПОЛИТОЛОГИЯ»

1.1. Цель и задачи изучения дисциплины: формирование системы знаний по вопросам современной политической системы общества политического сознания и демократической политической культуры, необходимых навыков политической деятельности; изучение сущности теории и методологии политологии как науки; понимания политических отношений и процессов; формирование навыков и умений практического применения теоретических, прикладных и инструментальных компонентов политологического знания; анализ международной политической жизни; геополитического состояния и политических процессов в Украине, ее места, статуса и ответственности в современном политическом мире.

1.2 Предмет изучаемой дисциплины: организация функционирования политической системы общества.

Содержательные модули (СМ):

СМ 1.1 Генезис, сущность и содержание политики

СМ 1.2 Политические институты

2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями та видами навчальної роботи

Розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями та видами навчальної роботи (за робочими навчальними планами денної форми навчання)

Спеціальність, спеціалізація (шифр, аббревіатура)	Всього, кредит / годин	Тримістр/Семестри	Години								Екзамен, залік (тримістр/семестр)
			Аудиторні	У тому числі			Самостійна робота	У тому числі			
				Лекції	Практичні	Підсумковий контроль		Контр. роб.	КП/КР	РГР	
6.030504 – «Економіка підприємства», 6.030509 „Облік і аудит” денне	2.0/72	3(т)	24	12	12	3	48	-	-	-	3(т)
6.030504 – «Економіка підприємства», 6.030509 „Облік і аудит” заочне	2.0/72	4(с)	8	4	4	-	64	15	-	-	4(с)

2.2. Зміст дисципліни

(нормативна складова за СВО ХНАМГ ПНД Політологія)

Модуль **Політологія** (2.0/72)

Змістові модулі (ЗМ):

ЗМ 1. Генеза, сутність і зміст політики

(назва змістового модулю)

Обов'язкові укрупнені навчальні елементи

1. Сутність, місце і роль політики і політології як науки в житті суспільства.
2. Історія світової політичної думки.
3. Політична діяльність і влада.

ЗМ 2. Політичні інститути

(назва змістового модулю)

Обов'язкові укрупнені навчальні елементи

1. Політична система суспільства. Політичні режими сучасності.
2. Держава як базовий інститут політичної системи.
3. Політичні партії і виборчі системи.
4. Політична культура.
5. Сучасні ідейно-політичні течії.

2.2.1. Розподіл часу за модулями і змістовими модулями та форми навчальної роботи студента

Модулі (семестри) та змістові модулі	Всього, кред/год.	Форми навчальної роботи						
		Лекц.		Практ.		Лаб.	СРС	
		ДН	ЗН	ДН	ЗН		ДН	ЗН
Модуль «Політологія»	2.0/72	12	4	12	4	-	48	64
ЗМ 1. Генеза, сутність і зміст політики	1.0/36	6	2	6	2		24	32
ЗМ 2. Політичні інститути	1.0/36	6	2	6	2		24	32

2.2.2. План лекційного курсу

Зміст	Кількість годин за спеціальностями, (шифр, аббревіатура)	
	6.030504 – «Економіка підприємства», 6.030509 «Облік і аудит»	
	Денне навчання	Заочне навчання
ЗМ1. Генеза, сутність і зміст політики	6	2
1. Сутність, місце і роль політики і політології як науки в житті суспільства.	2	
2. Історія світової політичної думки.	2	1
3. Політична діяльність і влада	2	1
ЗМ 2. Політичні інститути	6	2
1. Політична система суспільства. Політичні режими сучасності.	2	0,5
2. Держава як базовий інститут політичної системи.	1	0,5
3. Політичні партії і виборчі системи.	1	0,5
4. Політична культура.	1	0,5
5. Сучасні ідейно-політичні течії.	1	-
Усього:	12	4

2.2.3. План практичних (семінарських) занять

Зміст	Кількість годин за спеціальностями, (шифр, аббревіатура)	
	6.030504 – «Економіка підприємства», 6.030509 «Облік і аудит»	
	Денне навчання	Заочне навчання
1	2	3
ЗМ 1. Генеза, сутність і зміст політики	6	2
1. Сутність, місце і роль політики і політології як науки в житті суспільства.	2	0,5
2. Історія світової політичної думки.	2	1
3. Політична діяльність і влада	2	0,5

Продовження табл.

1	2	3
ЗМ 2. Політичні інститути	6	2
1. Політична система суспільства. Політичні режими сучасності.	2	0,5
2. Держава як базовий інститут політичної системи.	1	0,5
3. Політичні партії і виборчі системи.	1	0,5
4. Політична культура.	1	0,5
5. Сучасні ідейно-політичні течії.	1	-
Усього:	12	4

2.2.4. Індивідуальні завдання

Денне навчання

Підготовка наукового есе – 10 годин.

Теми наукових есе

1. *Політичні режими сучасності* (державна за вибором студента).

10 годин, обсяг - 0,2 умов. друк. аркуша

За змістом індивідуальні завдання є письмовою формою самостійної роботи студентів, які, спираючись на теоретичні знання дисципліни, використовують літературу з теми, зокрема, періодичну, і оформляють текст за відповідними вимогами. Перший варіант закінченого тексту здається для рецензування і наступного виправлення принципових помилок. Формою підсумкового контролю є захист індивідуального завдання з отриманням оцінки.

Заочне навчання

Контрольна робота – 15 годин.

Варіант контрольної роботи обирається студентом відповідно до останньої цифри залікової книжки з тематики контрольних робіт з політології. Передбачено опрацювання навчальної та наукової літератури. Кожний варіант з тематики контрольної роботи включає три питання, по одному з кожного змістовного модуля. Під час установчої сесії кожен студент обирає варіант контрольної роботи, яку має виконати самостійно протягом семестру. Вибір студентом варіанту контрольної роботи обумовлений останньою цифрою його залікової книжки. Таким чином, кожен обирає один варіант з двох можливих, бо всього існує 20 варіантів. Наприклад, якщо остання цифра 3, то можна обрати варіант 3 або 13, якщо 0, то варіант 10 або 20.

Виконання письмової контрольної роботи з політології передбачає, по-перше, ознайомлення і використання рекомендованої літератури, по-друге, безпосереднє виконання (написання) контрольної роботи, по-третє, її захист.

Оформлення контрольної роботи має відповідати таким вимогам: письмова контрольна робота починається з титульного листа. Далі йде відповідь на питання відповідно до кожного змістовного модуля. Обсяг контрольної роботи до 20 сторінок шкільного зошита або до 10 сторінок друкованого тексту формату А4. Потім необхідно дати список використаної літератури. В кінці роботи студент вказує число, місяць, рік, коли він здає роботу на кафедру філософії і політології та свій підпис.

Під час сесії студент захищає свою контрольну роботу. Захист контрольної роботи передбачає:

- наявність письмової роботи, що відповідає зазначеним вище вимогам;
- уміння студента відповідати на контрольні питання роботи.

Успішний захист контрольної роботи є умовою допуску до здачі заліку або іспиту з політології.

ТЕМАТИКА КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ З ПОЛІТОЛОГІЇ

1. Сутність, місце та роль політики та політології як науки в житті суспільства

1. Призначення та роль політики в житті суспільства, її сутність та зміст.
2. Політологія в системі суспільних наук. Об'єкт та предмет політології.
3. Методи та функції політології.

2. Політичні вчення античності

1. Розквіт давньогрецької політико-правової думки: Сократ, Платон і Аристотель.
2. Політико-правова думка Стародавнього Риму.

3. Західноєвропейська політична думка в Середньовіччі

1. Примат церкви над державою Аврелія Августина.
2. Хома Аквінський: пристосування теорії Аристотеля до догматів католицької церкви.

4. Політичні погляди епохи Відродження та Реформації

1. Засновник нової політичної науки Ніколо Макіавеллі.
2. Політичні ідеї Реформації.

5. Історія політичних учень Нового часу

1. Авторитарно-державна теорія Т. Гоббса.
2. Ліберально-демократична концепція Дж. Локка. Теорія поділу влади Ш. Л. Монтеск'є.
3. Радикально-демократична концепції Жан-Жака Руссо.

Тема 6. Держава та право у німецькій класичній філософії

1. І. Кант як засновник сучасної концепції «правової держави».
2. Концепція Гегеля про державу та право.

Тема 7. Політико-правова думка марксизму

1. Держава та право як надбудовні явища.
2. Класовий характер держави та права.
3. Держава диктатури пролетаріату.

8. Політичні ідеї М.Вебера

1. Типи легітимного володарювання.
2. Плебісцитарна теорія демократії.

9. Історія української політичної думки

1. Примат прав людини і громадянина М. Драгоманова.
2. Політичні ідеї М. Грушевського.

10. Політика як суспільне явище

1. Основні підходи до визначення політики.
2. Структура і функції політики.
3. Специфіка політики («політичного») як явища.

11. Економічна і соціальна політика

1. Політика та інші сфери життя суспільства – діалектика взаємодії.
2. Вплив економіки на політику. Економічні системи сучасного світу.
3. Вплив соціальної структури суспільства на політику.

12. Політика та етнонаціональні відносини

1. Нації як культурні і політичні спільноти.
2. Різновиди націоналізму. Відмінності культурного націоналізму від націоналізму політичного.
3. Чи є майбутнє у нації-держави?

13. Політична діяльність

1. Політична поведінка. Специфіка масової поведінки в політиці.
2. Політична діяльність: її види.

14. Політична влада

1. Влада як категорія політичної науки.
2. Концепції та визначення влади.
3. Поняття ресурсів влади. Типологія ресурсів влади.

15. Принципи організації та функціонування влади.

1. Суверенітет, легальність і легітимність політичної влади.
2. М.Вебер про легітимність політичної влади.
3. Співвідношення легітимності та ефективності влади.

16. Політична система як механізм влади

1. Поняття та моделі політичної системи (Д.Істон, К.Дойч, Г.Алмонд).

2. Структура політичної системи.
3. Функції політичної системи.

17. Типологія політичних систем

1. Різноманітність критеріїв типологізації політичних систем.
2. Класифікація політичних систем Г.Алмонда.
3. Ж.Блондель, К.Поппер та ін. про типи політичних систем.

18. Політичні режими сучасності.

1. «Політичний режим» як категорія політології.
2. Типологія та функції політичного режиму.

19. Демократія: генеза та типологія

1. Поняття та вимір демократії.
2. Історичні типи демократії. Сучасна демократія.

20. Тоталітарні та авторитарні політичні режими

1. Витоки та передумови тоталітаризму.
2. Авторитаризм як політичний режим.

21. Держава як інститут політичної системи

1. Держава: поняття і теорії походження. Ознаки і функції держави.
2. Форми державного правління і устрою.
3. Трансформація української держави: від радянського типу до демократичного і правового.

22. Правова держава і громадянське суспільство

1. Ідея правової державності в історії політико-правової думки.
2. Поняття і принципи правової держави.
3. Громадянське суспільство: від античності до сучасності.

23. Політичні партії

1. Визначення та сутність політичних партій.
2. Функції політичних партій.
3. Типи політичних партій та партійних систем.

24. Вибірчі системи

1. Визначення виборів, основні риси демократичних виборів.
2. Поняття виборчої системи. Мажоритарна виборча система.
3. Пропорційна виборча система.

25. Політична культура як категорія політичної науки

1. Поняття та основні підходи до визначення політичної культури.
2. Політологічний аналіз концепції політичної культури Г. Алмонда.
3. Структурні компоненти та функції політичної культури.

26. Політична культура та політична соціалізація.

1. Чинники формування політичної культури.
2. Типологія політичної культури (Г. Алмонд, С. Верба та ін.).
3. Політична соціалізація: сутність та специфіка.

27. Політичне лідерство

1. Природа та концепції політичного лідерства.
2. Класифікація політичних лідерів.
3. Функції лідерства.

28. Політична свідомість та ідеологія

1. Політична свідомість в контексті політологічного дослідження.
2. Поняття політичної ідеології, її місце в суспільстві.
3. Рівні та функції ідеології.

29. Сучасні політичні течії

1. Походження і сутність лібералізму, його трансформація.
2. Консерватизм і його еволюція в сучасних умовах.
3. Основні базові характеристики сучасної соціал-демократії.
4. Ультрарадикальні ідеології сьогодення.

30. Міжнародні відносини

1. Поняття міжнародних відносин, світової політики, зовнішньої політики.
2. Міжнародні організації: історія виникнення та сучасний стан.
3. Глобалізація.

Система оцінювання знань, вмінь і навичок студентів передбачає оцінювання всіх форм вивчення дисципліни.

Перевірку й оцінювання знань студентів викладач проводить в наступних формах:

1. Оцінювання роботи студентів у процесі практичних (семінарських) занять.
2. Оцінювання виконання есе
3. Оцінювання засвоєння питань для самостійного вивчення.
4. Проведення модульного контролю.
5. Проведення підсумкового письмового диф. заліку.

Види та засоби контролю (тестування, контрольні роботи, індивідуальні завдання тощо)	Розподіл балів, %
МОДУЛЬ 1. Поточний контроль зі змістових модулів	
ЗМ 1.1 Тестування	20
ЗМ 1.2 Тестування	20
ЗМ 1.3 Тестування	20
Підсумковий контроль з МОДУЛЮ 1	
Диф. Залік	40
Всього за модулем 1	100%

Поточний контроль відсутні

Підсумковий контроль (залік) здійснюється за питаннями з політології в час, передбачений розкладом занять.

Порядок поточного оцінювання знань студентів денної форми навчання.

Поточне оцінювання здійснюють під час проведення практичних (семінарських) занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Об'єктами поточного контролю є:

- 1) активність і результативність роботи студента протягом семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни; відвідування занять;
- 2) виконання навчального завдання;
- 4) виконання самостійного завдання;
- 5) виконання поточного контролю;
- 6) виконання проміжного контролю.

Оцінку "відмінно" ставлять за умови відповідності виконаного завдання студентом або його усної відповіді за усіма шістьма зазначеними критеріями. Відсутність тієї чи іншої складової знижує оцінку.

Контроль систематичного виконання практичних (семінарських) занять, і самостійної роботи.

Оцінювання проводять за такими критеріями:

- 1) розуміння, ступінь засвоєння теорії і методології проблем, що розглядаються;
- 2) ступінь засвоєння матеріалу дисципліни;
- 3) ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядають;
- 4) уміння поєднувати теорію з практикою при розгляді виробничих ситуацій, вирішенні завдань, при виконанні завдань, винесених для самостійного опрацювання, і завдань, винесених на розгляд в аудиторії;
- 5) логіка, структура, стиль викладання матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації і робити висновки.

За успішне та систематичне виконання поставлених завдань протягом трьох змістових модулів студент отримує оцінку «відмінно» або по 20 % за поточний контроль, якщо студент виконує поставлені завдання з відсутністю окремих розрахунків, які пояснюють вирішення завдання, то він отримує оцінку «добре» або по 15 % за поточний контроль, які враховують у відповідній сумі балів за кожний окремий змістовий

Самостійна робота студентів контролюється протягом усього семестру. При оцінюванні практичних завдань і самостійної роботи увагу приділяють також їх якості і самостійності, своєчасності здачі виконаних завдань викладачу (згідно з графіком навчального процесу). Якщо якась із вимог не буде виконана, то оцінка буде знижена.

Проміжний модульний контроль

Проміжний модульний контроль рівня знань передбачає виявлення опанування студентом матеріалу лекційного модуля і вміння застосовувати його для вирішення практичної ситуації, здійснюють у вигляді тестування. Протягом семестру після вивчення тем 1-4 (ЗМ 1.1) студенти виконують тестові завдання до першого змістового модуля. Відповідно, після вивчення тем 5-8 (ЗМ 1.2) - тестові завдання або контрольну роботу до другого змістового модуля. Після вивчення тем 8-13 (ЗМ 1.3) – тестові завдання до третього змістового модулю. Тести для проміжного контролю обираються із загального переліку тестів за відповідними темами.

Проведення підсумкового письмового заліку з модулю «Політологія»

Умовою допуску до заліку є:

- сума накопичення балів за трьома змістовими модулями, яка повинна бути не менш, ніж 51 бал (за внутрішнім вузівським рейтингом або системою ESTC) або наявність позитивних оцінок з проміжного модульного контролю (за національною системою);
- обов'язковий захист есе з отриманням позитивної оцінки.

Залік здійснюють у тестовій формі. Підсумкову оцінку з дисципліни виставляють в національній системі оцінювання результатів навчання і в системі ECTS згідно з методикою переведення показників успішності знань студентів Академії в систему оцінювання за шкалою ECTS

Система оцінювання	Шкала оцінювання						
Внутрішній вузівський рейтинг, %	100-91	90-71		70-51		50-0	
Національна 4-бальна і в системі ECTS	5 <i>відмінно</i> <i>A</i>	4 <i>добре</i> <i>B, C</i>		3 <i>задовільно</i> <i>D, E</i>		2 <i>незадовільно</i> <i>FX, F</i>	
Внутрішній вузівський рейтинг у системі ECTS, %	100-91	90-81	80-71	70-61	60-51	50-26	25-0
Національна 7-бальна і в системі ECTS	<i>відмінно</i> <i>A</i>	<i>дуже добре</i> <i>B</i>	<i>добре</i> <i>C</i>	<i>задовільно</i> <i>D</i>	<i>достатньо</i> <i>E</i>	<i>незадовільно*</i> <i>FX*</i>	<i>незадовільно</i> <i>F**</i>
ECTS, % студентів	<i>A</i> <i>10</i>	<i>B</i> <i>25</i>	<i>C</i> <i>30</i>	<i>D</i> <i>25</i>	<i>E</i> <i>10</i>	<i>FX*</i>	<i>F**</i>
							<i>не враховується</i>

* з можливістю повторного складання.

** з обов'язковим повторним курсом

Для студентів заочної форми навчання передбачені наступні види контролю засвоєних знань:

- у 4-му семестрі студенти виконують контрольну роботу яка є допуском до екзамену (підсумковий контроль)

Підсумкову оцінку з дисципліни виставляють в системі ECTS оцінювання результатів навчання:

Оцінка «А» - Студент грамотно, логічно і повно дав відповіді на всі запитання. У відповідях студент показав знання додаткової літератури.

Оцінка «В, С» - Студент грамотно і по суті дав відповіді на теоретичні запитання, не допускаючи при цьому суттєвих неточностей, вміло використовує знання при розв'язанні практичних завдань і запитань.

Оцінка «D, E» - Студент показав знання основного матеріалу, але не вказав його деталей. У відповідях він допускає неточності. Студент порушує послідовність викладу відповіді.

Оцінка «FX» - Студент не дав відповіді на значну частину програмного матеріалу. У відповідях допущені значні помилки.

2.3. Самостійна навчальна робота студента (форми самостійної роботи, обсяг у годинах)

Найменування змістових модулів, що виносяться для самостійної роботи	Години		Літературні джерела	Форма звіту
	ДН	ЗН		
ЗМ 1.1. Генеза, сутність і зміст політики	24	32	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування,
1. Сутність, місце і роль політики і політології як науки в житті суспільства.	8	10	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування,
2. Історія світової політичної думки.	8	10	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування,
3. Політична діяльність і влада.	8	7	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування,
Вивчення літератури		5		
ЗМ 1.2. Політичні інститути	24	32	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування,
1. Політична система суспільства. Політичні режими сучасності.	4	4	1, 2, 3, 4, 5, 6	Есе, конспект, опитування,
2. Держава як базовий інститут політичної системи.	4	4	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування,
3. Політичні партії і виборчі системи.	4	4	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування,
4. Підготовка тексту контрольної роботи	4	5		текст
5. Політична культура.	4	4	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування,
6. Сучасні ідейно-політичні течії.	4	6	1, 2, 3, 4, 5, 6	Конспект, опитування,
Підготовка тексту контрольної роботи		5		текст
Усього	48	64		

(форми самостійної роботи, обсяг у годинах)

2.4. Засоби контролю та структура залікового кредиту

Види та засоби контролю (тестування, контрольні роботи, індивідуальні завдання тощо)	Розподіл балів, %
МОДУЛЬ 1. Поточний контроль зі змістових модулів	
ЗМ 1.1 Тестування	25
ЗМ 1.2 Тестування	25
ЗМ 1.3 Тестування	20
Підсумковий контроль з МОДУЛЮ 1	
Іспит	30
Всього за модулем 1	100%

Заочне навчання

Поточний контроль - контрольна робота.

Підсумковий контроль (іспит) здійснюється за білетами до екзамену з політології в час, передбачений розкладом занять.

2.5. Інформаційно-методичне забезпечення

Бібліографічні описи, Інтернет-адреси	ЗМ, де застосовується
1. Рекомендована основна навчальна література (підручники, навчальні посібники, інші видання)	
1 Зінчина О. Б., Климов О.В., Крюкова А.В., Радіонова Л.О., Толстенко С.М. Короткий курс лекцій з політології для студентів 2-4 курсів усіх форм навчання, усіх спеціальностей. – Харків: ХНАМГ, 2006.	Усі теми
2 Політологічний енциклопедичний словник: Навчальний посібник. - Минск, 2012. - 400с.	Усі теми
3 Політологія : Навч. посібник / Под ред. Сазонова М. І. - М., 2009. - 735с.	Усі теми
4 Гаджиев П. С. Введение в политическую науку: Учебник для вузов. - М, 2011. - 544с.	Усі теми
5 Пугачев В. П. Соловьев А. И. Введение в политологию: Учебник для студ. высших уч. Заведений. - М., 2010. - 447с.	Усі теми
6 Радионова Л.А. Политология: курс лекций для студентов 1-3 курсов ФПО. – Харьков: ХГАГХ, 2012. (Є електронний варіант)	Усі теми
7 Підсумковий тест з модулю «Політологія». Укл. Радіонова Л. О. – Х., ХНАМГ, 2006.	Усі теми
8 Хейвуд Э. Политология: Учебник для студентов вузов /Пер. с англ. под ред. Г. Г. Водолазова, В. Ю. Бельского.-М.:ЮНИТИ-ДАНА, 2011.-544 с.	
9 Хрестоматия. Политология / Сост. Б. А. Исаев, А. С. Тураев, А. Е. Хренов.-СПб.: Питер, 2012.- 464 с	
2. Додаткові джерела (довідники, нормативні видання, сайти Інтернет тощо)	
10 Політологія Кн. 1. Політика і суспільство. Кн. 2. Держава і суспільство. Підручник / За ред. Колодій А. - К., 2005. - 584с.	Усі теми
11 Політологія: Підручник / За заг. ред. Дзюбка І. С , Левківського К. М. - К., 2010. - 415с.	Усі теми
3. Методичне забезпечення (реєстр методичних вказівок, інструкцій до лабораторних робіт, планів семінарських занять, комп'ютерних програм, відео-аудіо-матеріалів, плакатів тощо)	
12 Плани семінарських занять по політології. - ХГАГХ, 2012.	Усі теми
13 Тематика контрольних робіт по політології (для студентів заочної форми обучения). Сост.: Радионова Л.О., Зинчина О.Б. – Харків: ХНАМХ, 2012.	Усі теми

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Програма навчальної дисципліни та
робоча програма навчальної дисципліни «**Політологія**»
(для студентів 1-2 курсів денної і заочної форм навчання
освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр, напрямів підготовки
6.030504 «Економіка підприємства», 6.030509 «Облік і аудит»)

Укладач: **РАДІОНОВА** Людмила Олексіївна

В авторській редакції

Комп'ютерне верстання: *Н. Ю. Гаврилiна*

План 2012, поз. 158 Р

Підп. до друку 01.11.2012 р.

Друк на ризографі

Тираж 10 пр.

Формат 60x84/16

Ум. друк. арк. 1,2

Зам. № 8665

Видавець і виготовлювач:

Харківська національна академія міського господарства,
вул. Революції, 12, Харків, 61002

Електронна адреса: rectorat@ksame.kharkov.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:

ДК №4064 від 12.05.2011 р.